

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

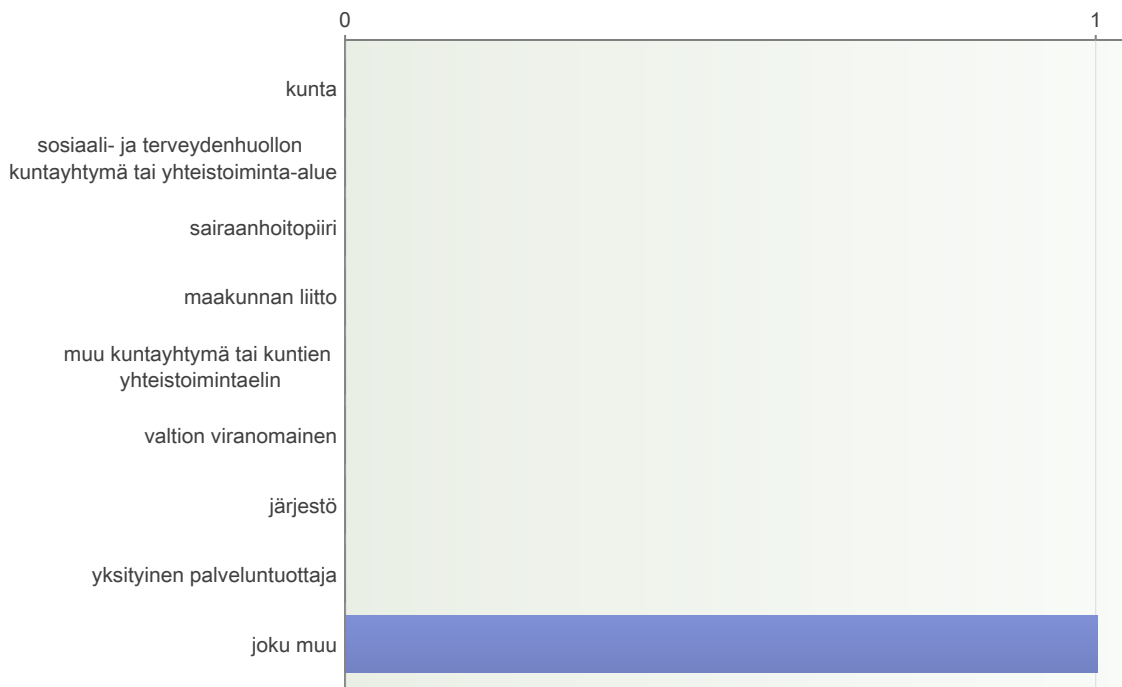
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Avain kansalaisuuteen - henkilökohtainen budjetointihanke	Sirkka Rousu	sirkka.rousu@metropolia.fi, puh. 0407145157	16.11.2017	Hankkeen ohjausryhmä

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

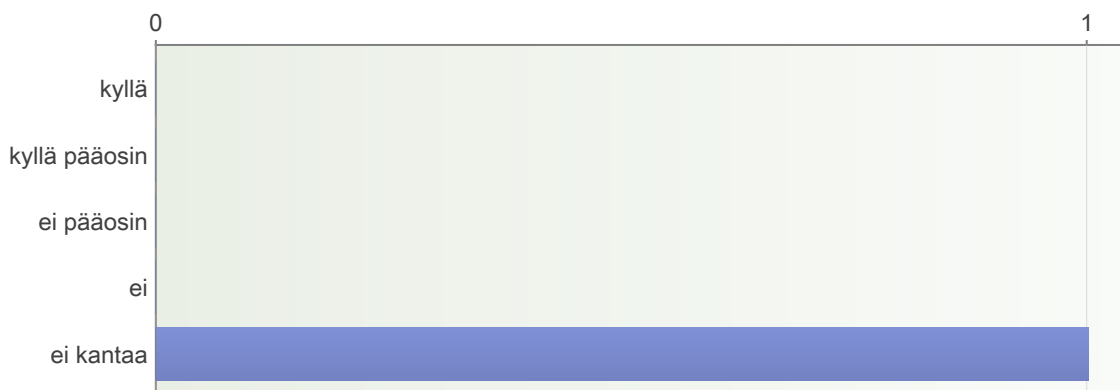

Avoimet vastaukset: joku muu

- Avain kansalaisuuteen - henkilökohtainen budjetointihanke

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

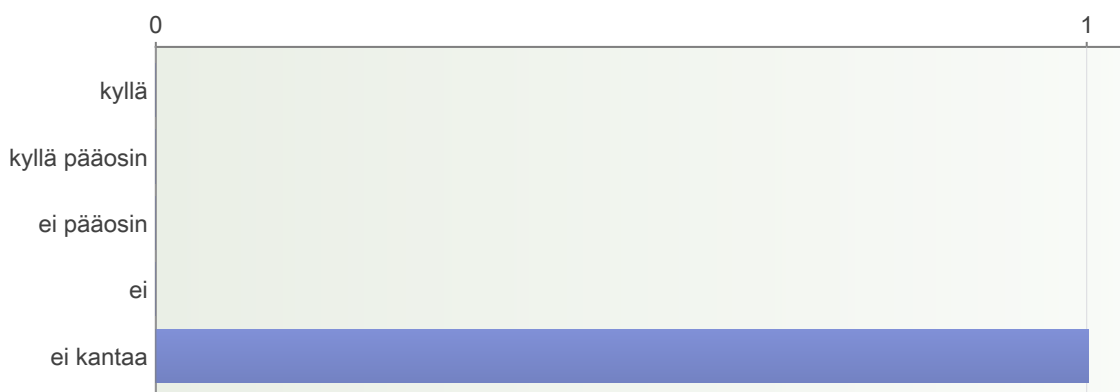

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

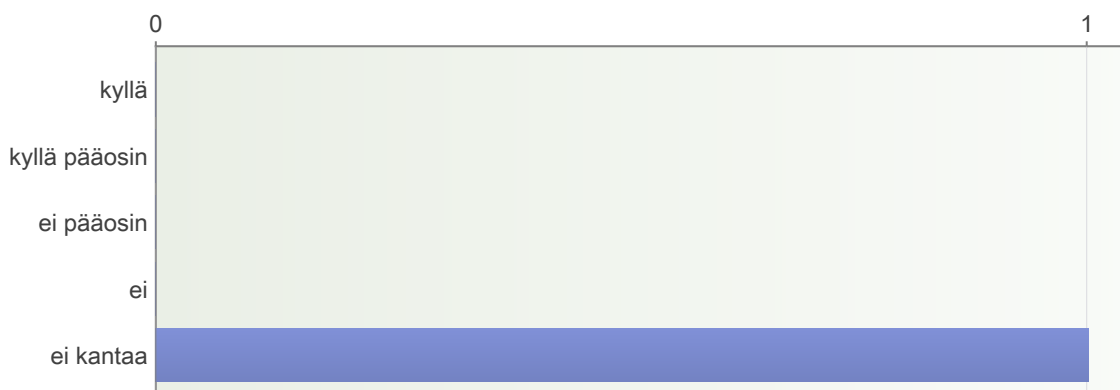

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

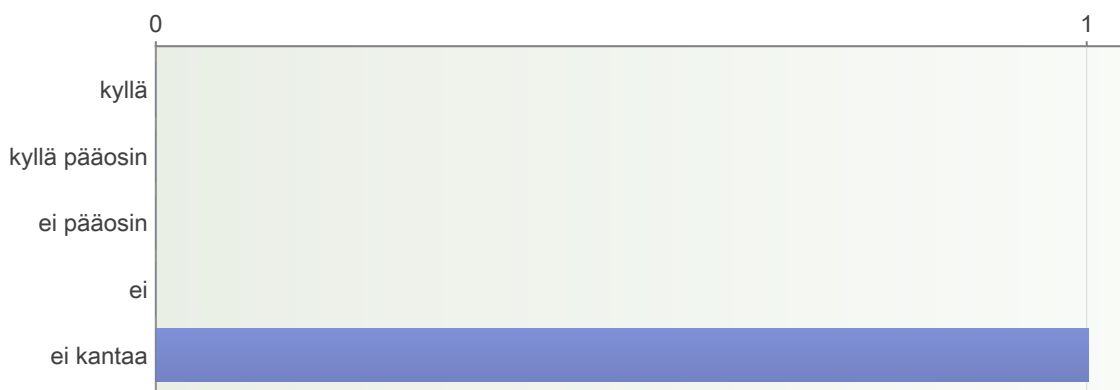

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

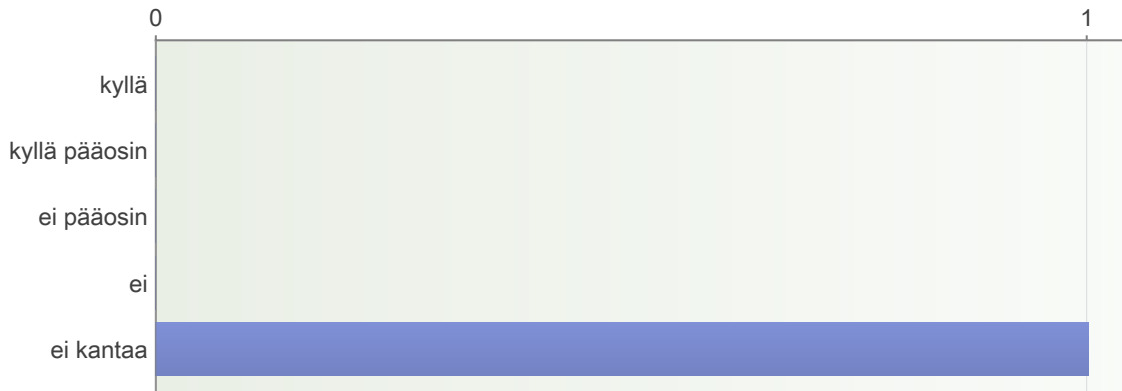

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

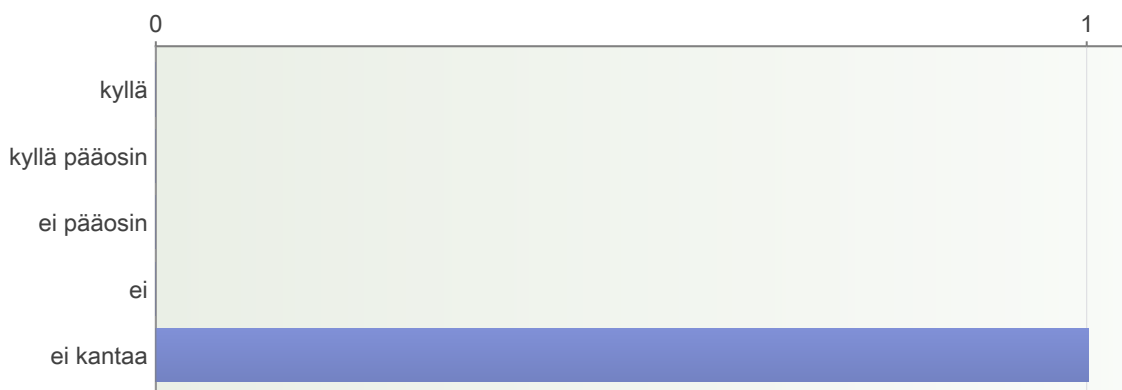

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

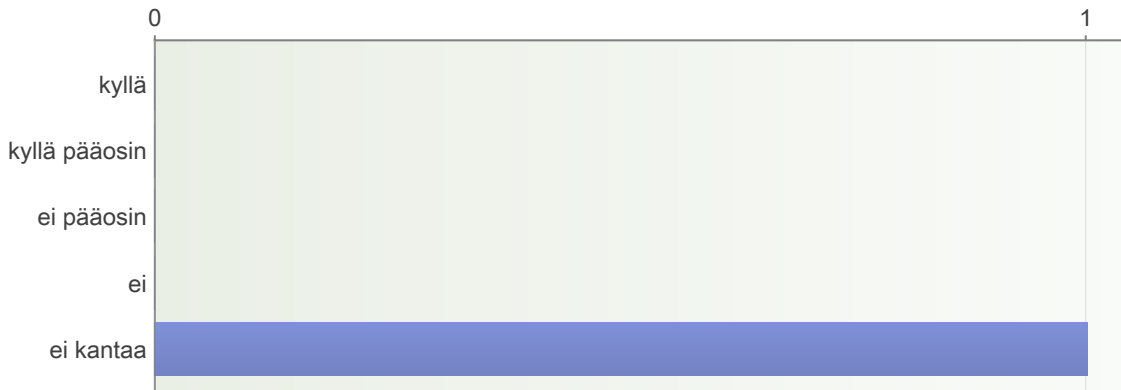

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

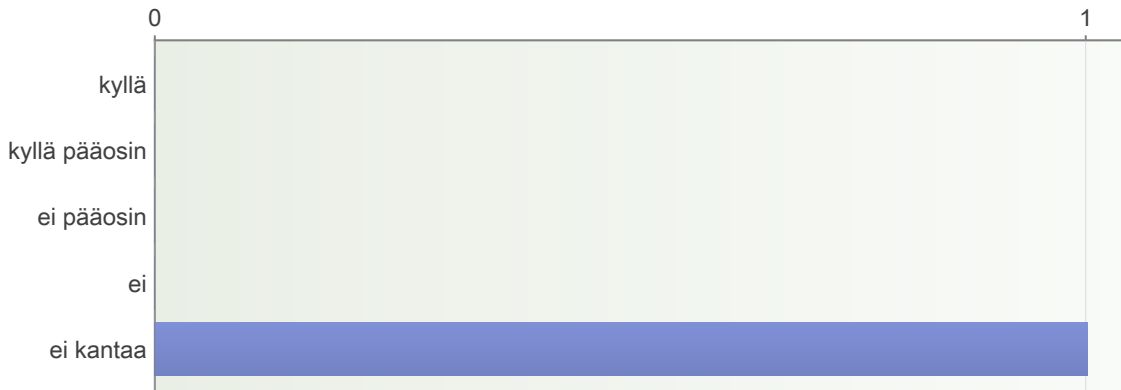

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

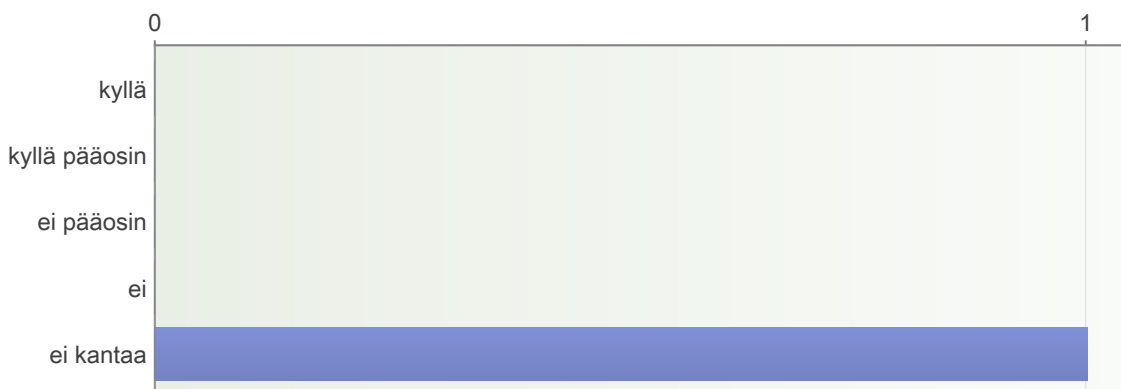

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

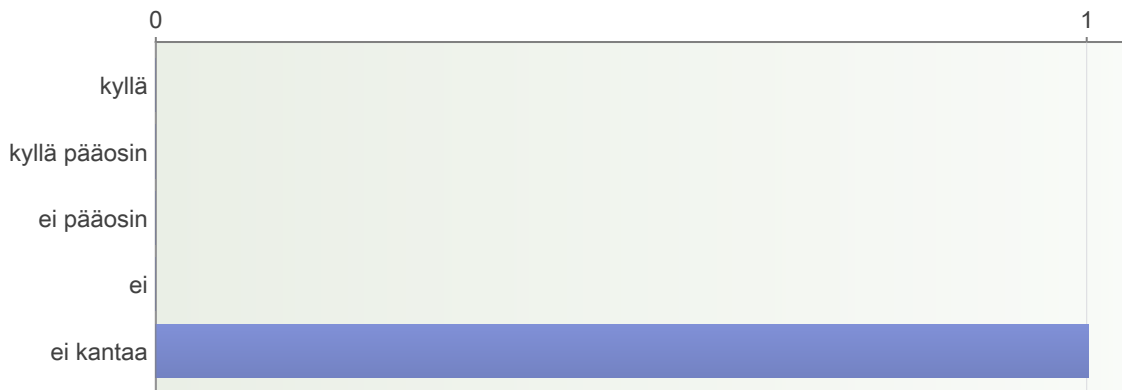

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

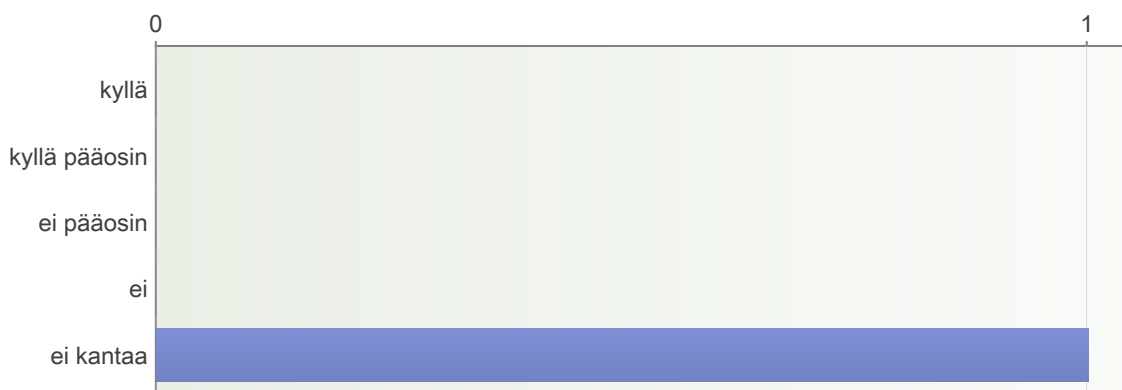

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

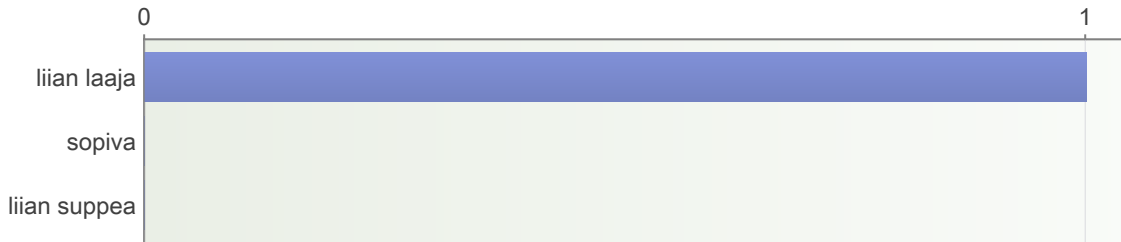

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ei kantaa. Mutta tällaista vastausvaihtoehtoa ei ollut.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

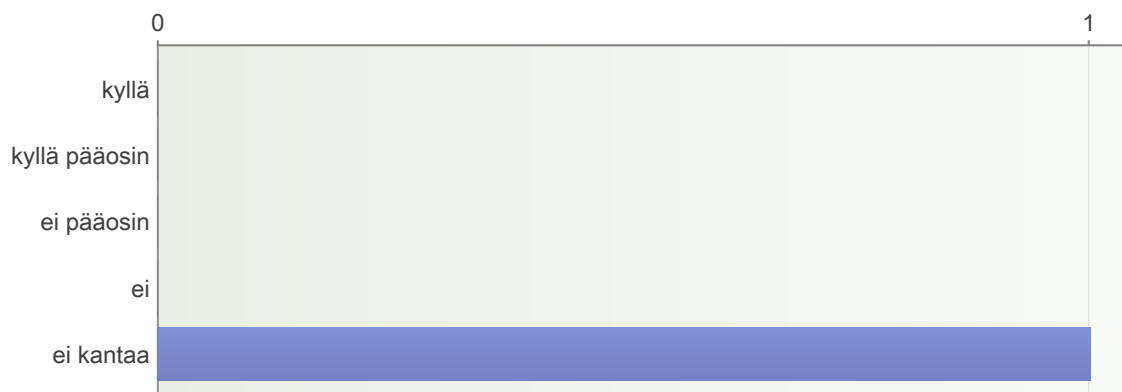

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

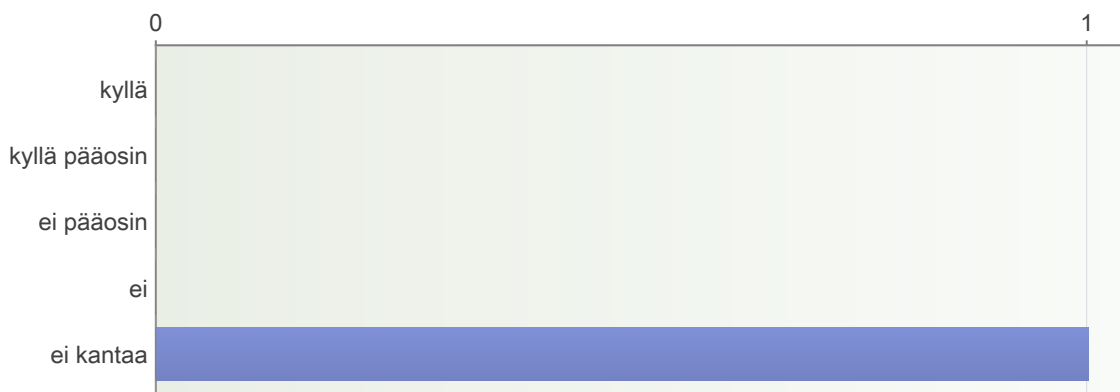

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämismvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

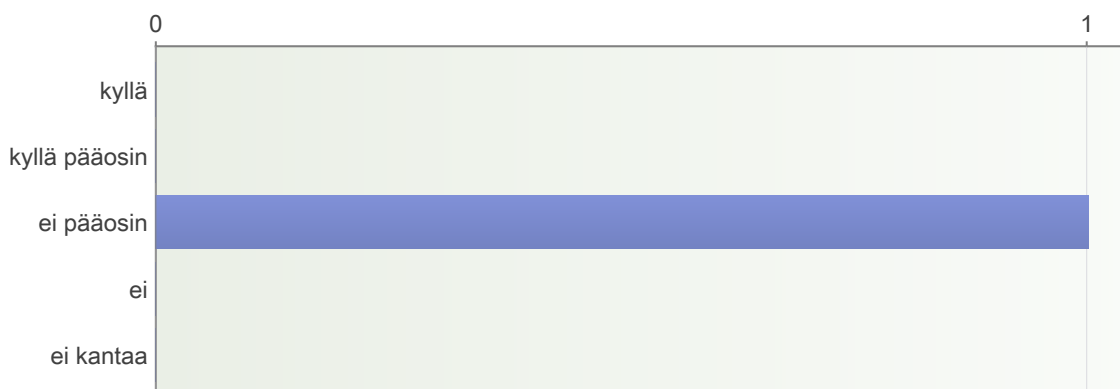

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On hyvä asia, että asiakkaalla olisi tulevaisuudessa lain mukaan mahdollisuus valita henkilökohtainen budjetti palvelujensa järjestämiseen.

Säännökset eivät tue lakiehdotuksen alussa kuvattua henkilökohtaisen budjetoinnin ideaa. Jos säännökset nyky muodossaan säilyisivät, koko henkilökohtaisen budjetoinnin idea vesittyy, sillä henkilökohtaistamisen tarpeet voidaan toteuttaa käytännössä palvelu/asiakasseteleillä ja ostopalveluilla/maksusitoumuksilla.

Lain säännöksiä tulee kuitenkin uudelleenarvioida:

1. Asiakkaiden oikeudet eivät ole laissa yhdenvertaisessa asemassa. Oikeuden valita henkilökohtainen budjetti tulisi koskea erilaisia sote-asiakasryhmiä ja sitä tulisi voida käyttää myös lyhytkestoisemmissa asiakastarpeissa.
2. Asiakkaan palvelutarpeiden mukaan hänen pitää voida valita budjettiinsa palveluja myös maakunnan liikelaitoksen palveluista, ja mahdollisesti suoran valinnan palveluista mm. asiakkaan maksamat lisäpalvelut.
3. Asiakkaan tulisi voida sisällyttää budjettiinsa myös yhteisöllisesti ja lähiverkoston kautta saatavaa tukea, sekä sellaista vaihtoehtoista tukea, joka häntä auttaa - mm. SH-lain 28§ tarkoittamaa muuta tukea, jota tuotetaan esimerkiksi liikunta- ja kulttuuripalveluissa.
4. Suomesta puuttuu myös HB-asiakkaiden tarvitsema organisoitu maksuton ohjauksen ja tuen järjestelmä, jota erityisesti nyt lakiluonnoksen mukaiset asiakasryhmät tarvitsevat (vrt. broker-järjestelmä Englannissa: Briitta Koskiahon 17.11.2017 Ihminen edellä, lähiohjauksen tuella -hankkeen seminaarissa <http://henkilokohtainenbudjetointi.fi/event/hb-seminaari/>).
5. Kun HB-toimintamalli on Suomessa aivan uusi tapa järjestää asiakkaan palvelut ja meneillään on kokeiluja ja pilotteja, olisi välttämätöntä odottaa kokeiluhankkeiden kokemuksia ja tutkimustuloksia. Siksi HB:ia koskevat säännökset voisivat joko olla laissa aluksi kokeilusäännöksinä, tai tulla voimaan vasta vuoden 2021 alusta samaan aikaan asiakassetelin kanssa. Ennen voimaantuloa, tulisi säännöksissä ottaa huomioon kokeiluista ja piloteista saatu tieto HB:sta.

Lailla pitää turvata, että

- Henkilökohtainen budjetti on aina asiakkaan edun ja oikeuksien mukaista
- HB:n käytöstä on oltava saatavilla maksutta ohjausta ja neuvontaa.
- Budjetin on joustavasti huomioitava asiakkaan muuttuvat tarpeet ja elämäntilanteet.
- Henkilökohtaisen budjetin suuruuden on vastattava asiakkaan palvelutarvetta ja sillä on kyettävä kattamaan budjettiin suunnitellut palvelut. Budjetin tasoa on seurattava.
- HB:n vaikuttavuuden seurantaan on luotava menetelmiä ja mittareita, huomioiden erityisesti vaikutusten seuranta asiakkaan hyvinvointiin ja toimintakykyyn.

Henkilökohtaisella budjetilla tulee olla mahdollista joustavasti hankkia siihen sisältyvät palvelut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmästä tai muuta kautta yksilöllisistä tilanteista ja tarpeista riippuen. Vähintään lain perusteluissa tulisi todeta se, että henkilökohtaisella budjetilla hankittavien palveluiden tarjoajien ei välttämättä tarvitse olla rekisteröityneitä sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajia, huomioiden myös järjestöjen ja muiden yhteisöjen tuottamat tuki- ja palvelumuodot.

Perusteluja:

Henkilökohtainen budjetti (HB) ei ole yhdenvertaisesti erilaisten asiakaspalvelujen tarpeessa olevien saatavilla, kuitenkin sille miksi vain ikäihmisillä ja vammaisilla on tähän oikeus, ei lakiluonnoksessa ole lainkaan perusteluja.

Laissa edellytetään myös pitkäaikaista, jatkuvaa ja laaja-alaista tuen ja avun tarvetta, ja että sitä pitää tarjota vanhus ja vammaispalveluissa, mutta muissa palveluissa sitä voidaan tarjota vain kunkin maakunnan vapaaehtoisin päätöksin muille asiakasryhmille. Paljon palveluja käyttävillä asiakkaille ei useinkaan ole riittävästi voimavaroja ja osaamista henkilökohtainen budjetoinnin hallinnointiin ja hyödyntämiseen. Näin käyttö voi heidän kohdallaan jäädä teoreettiseksi eikä siten todellisuudessa lisää mahdollisuuksia valinnanvapauteen. HB-toimintamallia kokeillaan parhaillaan myös asiakasryhmillä, joilla on vähäisemmän tuen tarve ja joilla on elämäntilanteessaan omia voimavaroja järjestää omia palvelujaan. Näitä asiakasryhmiä on esimerkiksi lapsiperhepalveluissa ja aikuissosiaalityön palveluissa.

HB-budjetin valinnut ei myöskään voisi lakiluonnoksen mukaan sisällyttää siihen maakunnan liikelaitoksen palveluja. Hankkeessamme esimerkiksi onnettomuudessa aikuisena vammautunut vammaispalvelujen asiakas on vaihtanut osan julkisen sektorin työkeskus/päiväkeskuksen toimintapäivistä toimintakykynsä paremmin soveltuviin palveluihin: eli hänen pitäisi voida käyttää tulevan maakunnan liikelaitoksen palveluja (työkeskus) osin ja osin yksityisiä tai yhteisöllisiä palveluja.

Asiakkaan HB:iinsa valitsemilta tuen ja/tai palveluntuottajilta ei tulisi vaatia esimerkiksi nyt sote-palvelusetelituottajilta vaadittavia edellytyksiä - henkilökohtaisen budjetoinnin palveluntuottajaa koskevalla kriteereillä ei pitäisi sulkea pois sellaisia palveluntuottajia, jotka kuitenkin olisivat asiakkaan toimintakyvyn ja tuen tarpeiden kannalta tarkoituksenmukaisia tuottajia esimerkiksi liikunta- ja kulttuuri- palveluissa. Muutoin on vaara, että asiakkaan tosiasiallinen mahdollisuus valita tarpeisiinsa vastaava tuki jää kapeaksi.

Asiakkaan kannalta on tärkeintä toimiva palvelukokonaisuus, joka vastaa asiakkaan tarpeisiin. Sote-mallissa erityisesti tämän saavuttaminen on suuri haaste, kun asiakas kokoaa palvelujaan eri palveluntuottajilta. Sote-malli tulee lisäämään kansalaisten tarvetta erilaiseen palveluohjaukseen ja asianmukaisen tiedon löytämiseen.

Asiakkaan neuvonta ja ohjaus edellyttää organisoitua asiakkaalle maksutonta ohjauksellista tuen järjestelmää. Tällainen HB-avustaja / HB-tukihenkilö / HB-opas voisi avustaa ja tukea asiakasta hänen HB-asioinnissaan ja erilaisten asioiden hoitamisessa. Hänen tulisi olla puolueeton ja riippumaton palveluntuottajasta. Järjestöt voisivat olla tukitoimintaa organisoiva ja siitä vastaava taho eri asiakasryhmille. Toiminnan tulee olla organisoitua ja resursoitua. Toimintaan tulee saada riittävästi julkista rahoitusta ja ennakkokoulutusta, ja tällainen HB-avustaja voisi olla myös oma ammattinsakin. HB-avustajat toimivat yhteistyössä asiakkaan, hänen läheistensä sekä asiakkaan sote-palvelujen omatyöntekijän / vastuutyöntekijän kanssa.

Hankkeemme on käynnistämässä 2018 henkilökohtaisen budjetoinnin avustajan tehtävän kehittämistä. Kokemuksia ja seurantatietoa tulisi tältäkin osin odottaa ennen lain säännösten voimaantuloa.

HB-avustajajärjestelmästä tulisi säätää lailla, joko HB-säännöksissä tai sitten asiakaslaissa sekä potilaslaissa, mutta aiemmin maaliskuussa 2017 lausunnolla olleet säännösluonnokset tuetusta päätöksenteosta eivät voi toimia HB-avustajan säännösten pohjana. HB-avustajajärjestelmän olisi hyvä olla toiminnassa jo ennen lain voimaantuloa organisoituna ja resursoituna ja ohjauksellista tukea tarvitsevien saatavilla. Asia vaatisi oman erityisen valtakunnallisen kehittämishankkeensa eri asiakasryhmien järjestöjen sekä koulutuksesta vastaavien kanssa. HB-avustajan valmentaminen, rekrytointi, työhohjaus ja täydennyskoulutus ovat järjestöjen ydintehtäviä.

Myös avustajan oikeus saada toiminnasta palkkiota ja kulujen korvausta tulee lailla varmistaa. Toiminta edellyttää resursointia, sillä avustajien tarve tulee valinnanvapauslain toteutuessa olemaan suuri. On vaara myös sille, että tällaisia vapaaehtoisia ei yksinkertaisesti löydy niin suurina määrinä, kuin mitä tuleva sote-malli

tulee vaatimaan. Yksi pohdittava keino olisikin hoiva-avustajan kaltaisen koulutuksen järjestäminen, jolloin HB-avustajana toimiminen olisi palkkatyötä, palkkiotyötä tai yrityspohjaista toimintaa. Tämän rinnalla tulisi olla myös maallikotukihenkilöitä, joiden rooli on tällöin hiukan toinen kuin ammatillisen HB-avustajan. Joku asiakas hyötyy maallikotukihenkilöstön tuesta ja joku tarvitsee ammatillisen tukihenkilön - molempia toimii jo nyt sosiaalipalveluissa.

HB-säännösten voimaantuloa tulisi siirtää vuodelle 2021. Näin meneillään ja tulossa olevien kokeilujen tulokset pystytään huomioimaan laissa. Samoin HB-avustajatoiminnan organisoitumisesta tarvitaan kokemuksia ja tietoa.

Tiedoksi lain valmistelijoille:

Parhaillaan toteutetaan valtakunnallista Avain kansalaisuuteen - henkilökohtainen budjetointimallin kehittämishanketta (ESR/STM:n rahoituspäätös) vuosien 2016-2019 aikana. Kevästä 2017 alkaen HB-mallin kokeilut käynnistyvät asiakastyössä kunkin pilotin oman aikataulun mukaan: Hämeenlinnassa, Porissa, Tampereella, Vantaalla sekä Eksoten ja Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymissä. Henkilökohtaista budjetointia kehitetään ja kokeillaan sekä tutkitaan erilaisilla asiakasryhmillä, ja erilaisessa elämäntilanteessa olevien asiakkaiden palveluissa.

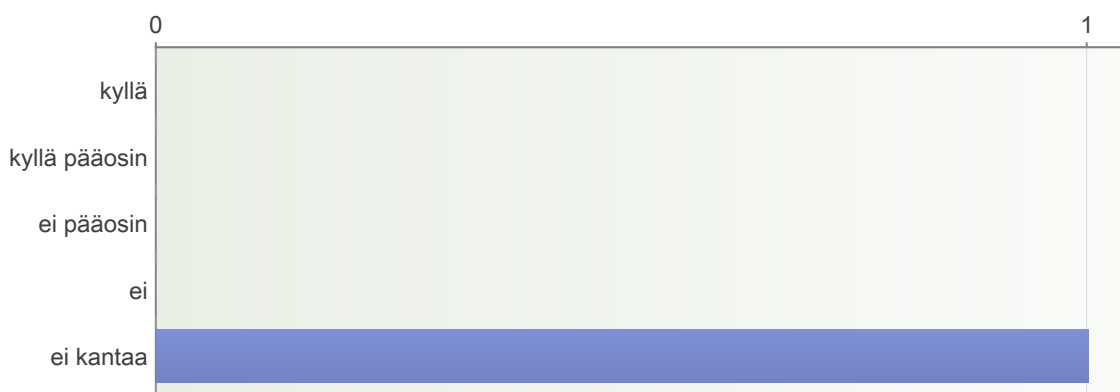
Lisätietoa www.henkilokohtainenbudjetointi.fi myös projektipäällikkö Sirkka Rousu.

Ohjausryhmän puolesta
puheenjohtaja Tiina Kirmanen, Eksote

projektipäällikkö Sirkka Rousu, Metropolia Ammattikorkeakoulu

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

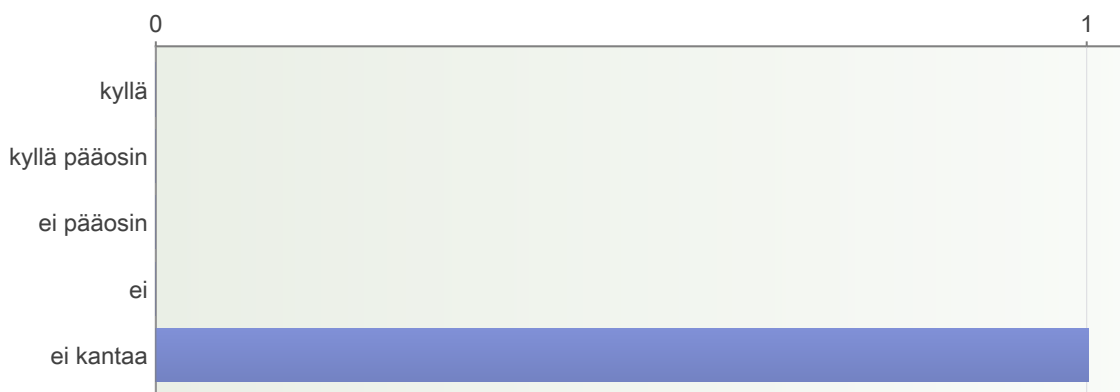

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

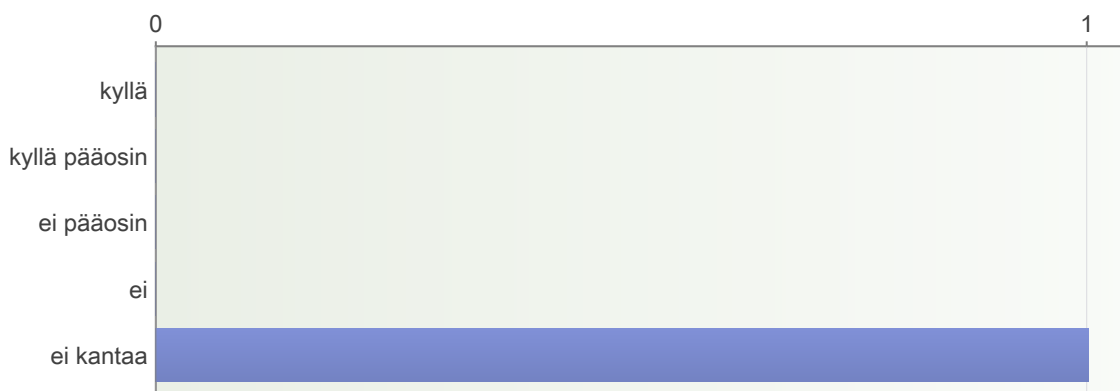

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

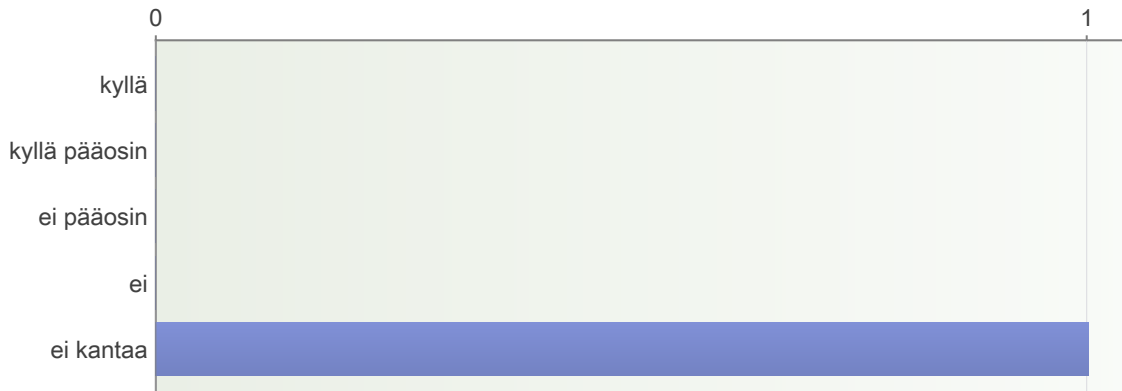

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

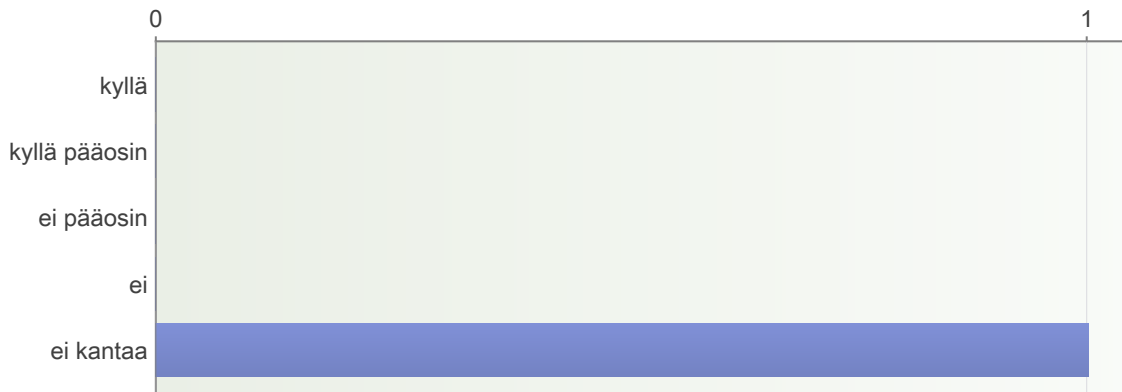
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

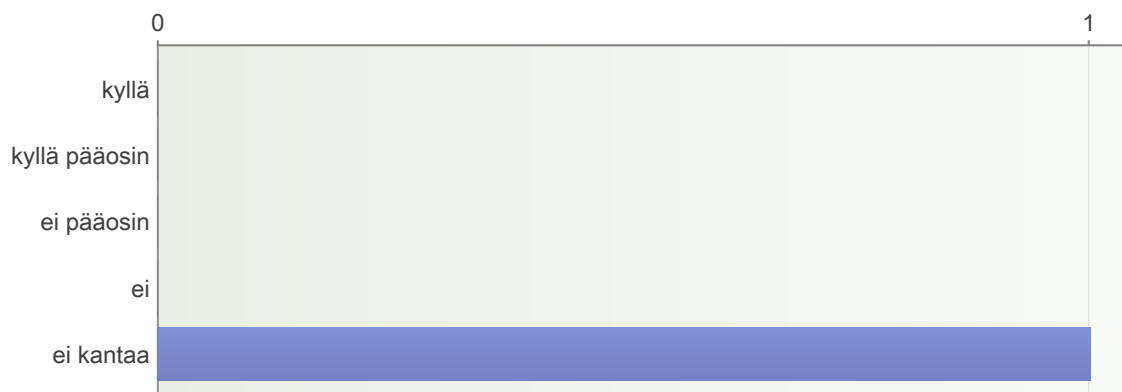

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

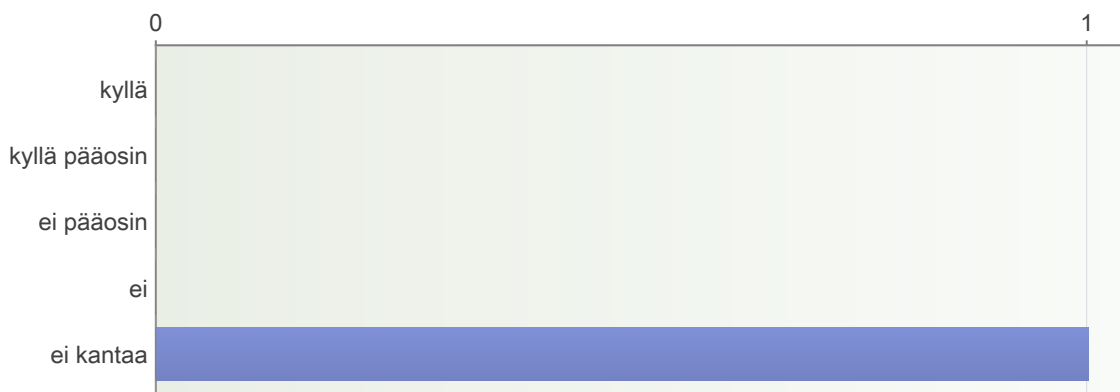

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

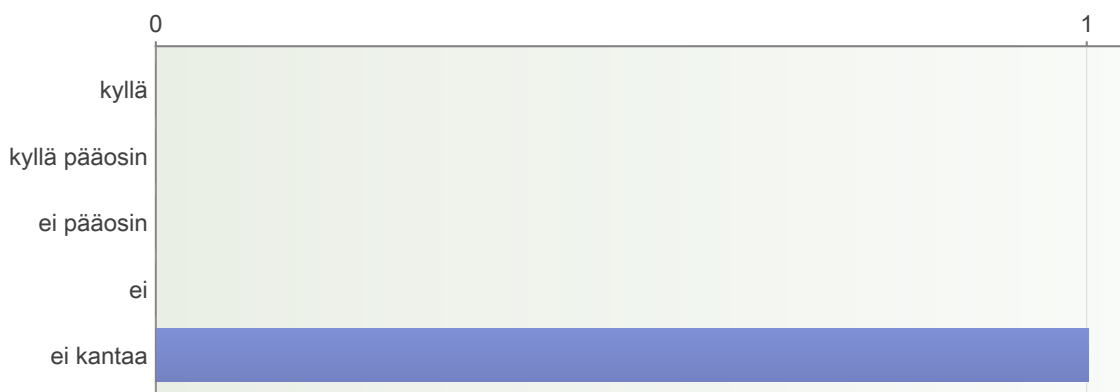

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

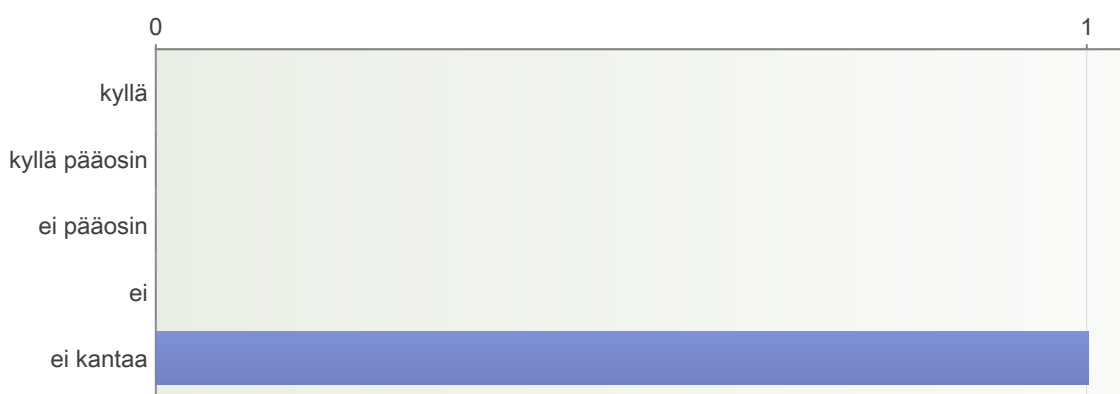

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

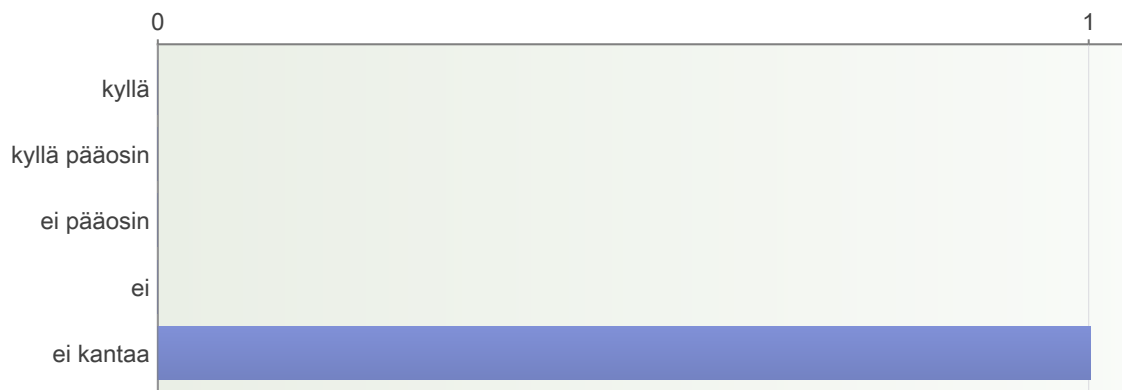

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.